

ПРИЛОЗИ
ЗА КЊИЖЕВНОСТ, ЈЕЗИК
ИСТОРИЈУ И ФОЛКЛОР
1991-1992, књ. LVII и LVIII, св. 1-4
ПОСЕБАН ОТИСАК.

Сатирички и политички
Есеји, есеји, есеји
1991-92
Vol. 52-55

ЧАСОПИСИ И ЗБОРНИЦИ

Сатирички и политички

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
БЕОГРАД
1993

100 let
1913-2013

Atti e memorie della Società dalmata di storia patria, Venezia, 1992, volume XXI. Michele Pietro Ghezze, 'Dalmati all' università di Padova dagli atti dei gradi accademici 1601-1800, str. 220.

У најновијој свесци гласила „Atti e memorie della Società di storia patria“, које је почело да излази 1926. године у Задру, а наставило у Риму и у Венецији, објављен је обиман рад М.П. Геца о студентима из Далмације на Универзитету у Падови током XVII и XVIII века.

Од времена када су почетком XV столећа Далмација и Бока Которска ушле у састав Млетачке Републике, највећи број младића који је желео да после завршене хуманистичке гимназије настави школовање одлазио је у Падову. Као млетачки поданици они су били обавезни да студирају на територији државе у којој су живели, али они су радо одлазили у овај град и стога што је стари Падовански универзитет био међу најпознатијима, на њему су студирале касније многе значајне личности из читаве Европе, а међу његовим ректорима и професорима увек је био понеки Далматинац. О студентима који су дошли на Универзитет из Далмације, Дубровника и Боке Которске објављен је до сада значајан број података, посебно у књизи *Gli stemmi dello Studio di Padova* (Trst, 1983) Ј. Россти али они су се губили међу вестима о Падованском универзитету уопште. Добра је идеја била М.П. Геца да их издвоји из обимне сачуване архиве Старога универзитета. Иако грађа није сачувана у целости (нарочито за претходне векове), могао се ипак начинити у значајној мери потпун преглед.

Гецов рад се састоји из два дела: из *Увода*, у коме је изнео принципе по којима је радио и претежно бројчане резултате до којих је дошао, и хронолошког пописа студената пореклом из Далмације, Дубровника и Боке Которске од 1601. до 1799. године. О сваком студенту донео је следеће податке: име и презиме, место одакле је потицао (или само *Dalmata*), датум пријављивања и испита. На основу истражене грађе Старога архива (уписних књига и извештаја) установио је да је у XVII и у XVIII веку на студијама у Падови било 647 младића (170 у XVII и 477 у XVIII веку), пореклом из Задра, Сплита, Шибеника, Трогира, Котора, Дубровника, са Хвара, Корчуле и из других места. Према подацима види се да је интересовање за студије значајно порасло у XVIII столећу (веку просветитељства и великог занимања за науку), да је међу полазницима било мало студената из Дубровника, да је највећи број младића студирао црквено и цивилно право, а затим филозофију и медицину, проповедништво и теологију. Током ова два века десет пута су из њихових редова бирани ректори (шест „*dei giuristi*“, четири „*degli artisti*“; међу њима су били: Дубровчанин Франо Красо, 1609, Шибенчанин Мелкиор Тета, 1666-1667, Корчуланин Иван Јулије Смеша, 1728-1729 и др.). Пореклом из Далмације било је неколико професора, од којих је Задранин Симон Стратико на Универзитету у Падови предавао од 1764. до 1798. године. У прегледном низу студената запажају се и касније значајне личности у културном и научном животу: Трогиранин Иван Луцић (1628), аутор познате историје, которски песник Иван Болица (1635), Будванин Христифор Ивановић (1667), Сплићанин Јеролим Каванин (1669), писац обимног епа, Дубровчанин Франо Красо (1610), Тома Петра Богашиновића (1686), Бокелји Вицко Драго, Вицко Косовић, Корчуланин Никола Шпанић (1669), Антоније Паулини (1722), Петар Феро Барнаба (1752), Макарани Клемент Грубишић, Иван Јосип Павловић Лучић (1780), Задранин Симон Стратико (1735), Сплићанин Јулије Бајамонти (1773) итд. На крају

су наведена имена оних студената чији су се грбови налазили у згради Универзитета, али који нису у досадашњим истраживањима потврђени у архивским књигама, као и оних који су се напpli међу члановима „dell' accademia patavina di scienze lettere ed arti“ (Dolci Sebastiano di Ragusa, 1754, Stratico Gregorio di Zara, 1790. и др.). Цео овај попис пратио је исцрпан индекс имена.

Рад М.П. Геца вишеструко је значајан. Он је први пут представио тематски издвојену материју што је омогућило да се сагледа њен обим и њен садржај. Оваквим представљањем он ју је учинио доступнијом. Како иза многих од наведених имена стоји обимнија грађа (записници са испита, оригинални документи и сл.), подаци које је саопштио биће драгоцени путоказ за даља појединачна истраживања. У целини посматрани, они на нов начин осветљавају културну прошлост Далмације.

Злата Бојовић

Prof. dr Zlata Bojović
(profesor Filološkog fakulteta
u Beogradu)

Beograd
Miroslavljeva 3
te. 254-91-01